

Oslo

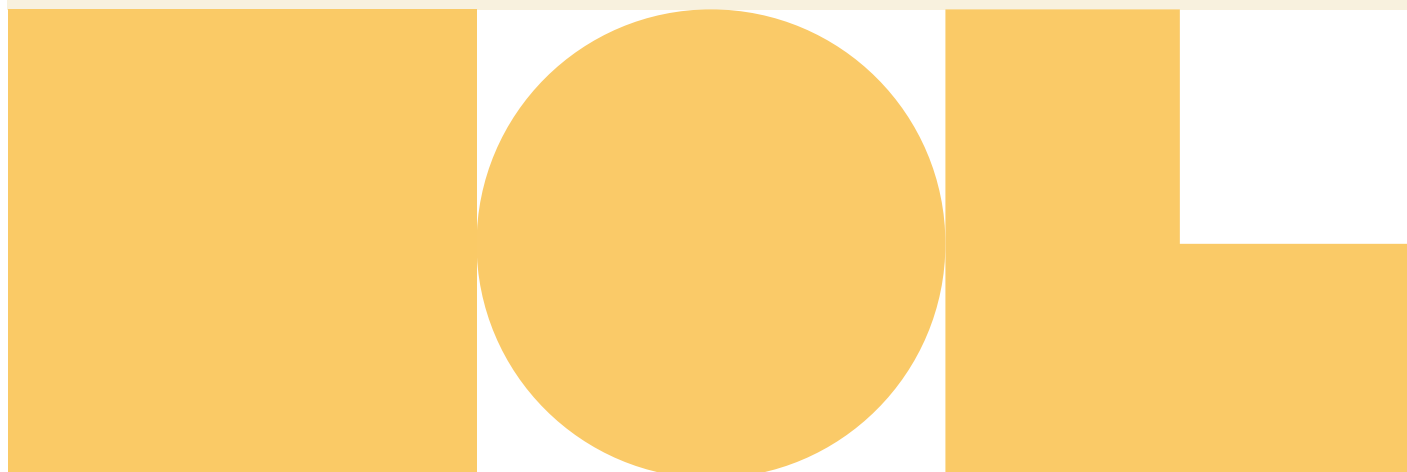
Rusken i Bymiljøetaten

Årsrapport Rusken 2019

Innhold

1. Forord	2-3
2. Ruskens struktur og tiltak	4-5
2.1. Gaterusken v/Kirkens Bymisjon	
2.2. Bydelsrusken	
3. Prosjekter	6-7
3.1. Mumbai	
3.2. Sneipfritt	
4. Aksjoner	8-15
4.1. Plastrusken.....	10-11
4.2. Baderusken.....	12-13
4.3. Vårrusken.....	14-15
5. Aktiviteter	16-19
5.1. Ruskenuka.....	17
5.2. Russken.....	18
5.3. Pride	18
5.4. Lysvandring langs Alnaelva.....	19
5.5. Jul i Vinterland.....	19

1. Forord

2019 var et stort miljøår for Oslo kommune. Oslo var kåret til europeisk miljøhovedstad, og i den forbindelse skulle det skje mange ulike aktiviteter gjennom året.

Som et av Oslos eldste miljøtiltak var Rusken en selvskreven gjest.

Økt engasjement

Vi har merket et økende miljøengasjement dette året. Klima og miljø er høyt oppe på agendaen i befolkningen, og mange ønsker å gjøre en innsats gjennom rydding. Det fører til flere henvendelser til Rusken, både av arrangører som vil ha oss med på deres arrangement, og publikum som gjerne vil gjøre en innsats gjennom rydding.

Gjennom Vårrusken og Baderusken har vi gitt et tilbud til frivillige som ønsker å rydde. Under Baderusken i mai deltok 200 frivillige og ryddet stranden på Huk. Det å gi et tilbud til frivillige er en viktig oppgave for Rusken, og noe vi skal etterstrebe å imøtekomme.

Organisatorisk endring

Ruskensekretariatet fikk en organisatorisk endring 1. november 2019. Da ble vi flyttet inn i Miljødivisjonen, og fikk gode kolleger fra avdelingene Natur og forurensing og Klima og Miljø. Med dette får Rusken et godt faglig miljø i ryggen, som vi ser frem til å samarbeide med fremover.

Veien fremover

I 2020 har Rusken et klart fokus på å løfte problematikken rundt snus og sneip. Det er det største avfallsproblemet vi har i byen vår. Snus og sneip er en stor miljøtrussel for fisk og fugl, da det som blir liggende på bakken, og til slutt havner i havet. Denne problematikken skal vi opplyse om på både kreative og tankevekkende måter.

Vi skal også gjennomføre flere ryddeaksjoner, og for første gang skal vi avholde Plastrusken i Alnaelva. Denne aksjonen har nå vært gjennomført tre ganger i Akerselva, og det har blitt samlet inn avfall som ville vært vanskelig å samle inn via det vanlige renholdet. Vi fortsetter med Akerselva, og er glade for å nå også utvide denne ryddingen til Alnaelva.

Ny Ruskengeneral

I juni 2019 gikk Ruskengeneral Jan Hauger av. 10 år som Ruskensekretariatets leder var over, og stafettpinnen gikk videre til Jenny Krohn.

Rusken vil takke Jan for en formidabel innsats gjennom 10 år.

Elever fra Kastellet skole med byrådsleder Raymond Johansen, Mumbais ryddekonge Afroz Shah og daværende Ruskengeneral Jan Hauger ved Hvervenbukta

Rusken general Jenny Krohn med Sneipfritt-kasse ved Spikersuppa

Elever fra Elvebakken VGS rydder Akerselva under Plastrusken

2. Ruskens struktur og tiltak

Rusken er Oslo kommunes tiltak for en ren, ryddig og trivelig by. Gjennom Rusken driver Oslo kommune informasjonsarbeid og holdningsskapende kampanjer som har til mål å bidra til et bredt miljøengasjement i befolkningen.

Hvert år initieres en rekke ulike aksjoner og aktiviteter i samarbeid med alt fra barnehager, skoler, borettslag, velforeninger og næringsliv til kommunale etater, private og statlige virksomheter.

Rusken jobber for at enkeltindividet og den enkelte bedrift skal føle eierskap til egen by og dermed ha et ønske om å bidra til en ren, ryddig og trivelig by.

Rusken består av et sekretariat på tre personer. Ruskensekretariatet ligger under Miljødivisjonen i Bymiljøetaten, Oslo kommune. Seksjonen rapporterer til byrådsavdelingen for Miljø- og samferdsel (MOS), men har i tillegg prosjekter og tiltak som ligger direkte under andre byrådsavdelinger.

Ruskensekretariatet er organisert slik at det etableres samarbeid med ulike aktører innenfor det private og statlige, samt med ideelle og frivillige organisasjoner.

I 2010 ble driftsseksjonen Ruskenpatruljen etablert, hvor formålet var å løse opp i utfordringer knyttet til uklare ansvarsforhold mellom forskjellige aktører for avfallshåndtering. I dag er Ruskenpatruljen en del av driftsavdelingen i Bymiljøetaten. Ruskenpatruljen har likevel som en av sine oppgaver å bistå Ruskensekretariatet med en rekke aktiviteter, og er derfor en naturlig samarbeidspartner.

Ruskens slagord og motto er

***sammen om
en ren by***

2.1 Kirkens bymisjon - Gaterusken

Gaterusken rydder langs faste gater i sentrum av Oslo og er et samarbeid mellom Rusken og Kirkens Bymisjon. Kirkens Bymisjon driver tiltaket som heter «I jobb», tidligere kjent som «Lønn som fortjent». Navnebyttet ble foretatt i 2018.

Gaterusken gir arbeid til mennesker med rusrelaterte problemer og til mennesker som står utenfor det ordinære arbeidslivet. Det er et krav at man møter opp på jobb uten å være påvirket av rus.

Det er alltid kø om jobbene, da tiltaket kun kan tilby jobb til et visst antall oppdrag som en virksomhet har sponset.

Rusken sponser 2000 arbeidsressurser på ett år. Disse plukker avfall i sentrum av Oslo iført Rusken-utstyr.

Gaterusken samlet 100 000 sneip på Karl Johan under Ruskenuka

Bydel Grünerløkka med lokal ungdom og daværende finansbyråd Robert Steen

2.2 Bydelsrusken

Bydelsrusken er et lavterskel arbeidstiltak som er forankret i noen av Oslos bydeler. Strukturen varierer fra bydel til bydel, da det er bydelene selv som driver Bydelsrusken.

Bydelsrusken samarbeider med NAV, som rekrutterer personer som av ulike årsaker har havnet utenfor det ordinære arbeidslivet.

Det stilles ingen krav til forkunnskaper for å jobbe. Arbeidsoppgavene er blant annet klipping av gress, beskæring av grøntområder, fjerning av større mengder avfall, kursing i jobbsøking og renovering av gamle eller ødelagte møbler i for eksempel en kommunal barnehage.

3. Prosjekter

I tillegg til faste ryddeaktiviteter involverer Rusken seg i både langvarige og kortvarige prosjekter, som tar for seg rydding i ulike former.

Fra 2019 vil vi trekke frem vårt internasjonale ryddeprosjekt med Mumbai, samt samarbeidet med ungdomsbedriften Sneipfritt.

3.1 Ryddeprosjekt med Mumbai

I april 2019 ble samarbeidet mellom Mumbai og Oslo igangsatt. Prosjektet tar sikte på at elever i Oslo og India skal lære om søppelproblematikk, med et spesielt fokus på hva som skjer med avfall i havet. I Oslo ryddet elever fra Kastellet skole Hvervenbukta, sammen med byrådsleder Raymond Johansen og strandryddekonger fra Mumbai, Afroz Shah.

Prosjektet ble videreført høsten 2019. Rusken koordinerer nå dette prosjektet, sammen med generalkonsulatet i Mumbai, Ryan International School i Mumbai, Afroz Shah Foundation og Kastellet skole på Nordstrand i Oslo. I Oslo har Rusken fått hjelp av kolleger i miljøavdelingen til å utforme et undervisningsopplegg. Undervisningsopplegget gjennomføres av Klimapilot og marinbiolog Emilie Vereide fra Klimaetaten.

3.2 Samarbeid med Sneipfritt

Ungdomsbedriften Sneipfritt har sammen med Rusken, Bydel Grünerløkka og Bilfritt Byliv, satt opp en rekke sneipkasser i Oslo. Dette er et tiltak som setter fokus på snus og sneip på bakken, som er vår største avfallsutfordring i byen.

Sneipkassene har generert mye oppmerksomhet, og Rusken har blitt kontaktet av både NRK Vestland og Trondheim kommune som har ønsket mer informasjon om disse kassene. I tillegg har flere bedrifter i Oslo sett kassene og valgt å sette de opp utenfor sin virksomhet. Eksempler på dette er Syng på Grünerløkka, McDonald's på Majorstuen. Bydel Gamle Oslo har også satt opp sneipkasser rundt t-banenedgangen på Grønland. De har også et videre samarbeid med Sneipfritt om atferd rundt forsøplingsproblematikken.

Sneipkasse på Karl Johan

Elever fra Kastellet skole rydder på
Hvervenbukta våren 2019

4. Ruskens aksjoner

Ruskens ryddeaksjoner er grunnpillaren i Ruskens arbeid for en ren by. Formålet er både å engasjere Oslos innbyggere til å være med og rydde, samt få mer kunnskap om forsøplingen i Oslo. Det er derfor dedikert mye innsats til telling og måling av søppel, og det utarbeides egne rapporter årlig fra Plastrusken i Akerselva, og Baderusken på Huk.

Både Plastrusken, Baderusken og Vårrusken avholdes på våren, i perioden mars-juni. Baderusken og Vårrusken er åpent for frivillig rydding, og samler over 200 000 innbyggere i Oslo til en innsats for miljøet.

Visste du at...

**Vårrusken
går helt
tilbake til
1976!**

Ordfører Marianne Borgen finner en iPhone i Akerselva under Plastrusken

Daværende Ruskengeneral
Jan Hauger med elever fra
Elvebakken videregående skole og
ordfører Marianne Borgen under
Plastrusken

Daværende Klima- og
miljøminister Ola Elvestuen
under Baderusken

Kajakkpadlere fra Mad Goats
samler søppel i Akerselva under
Plastrusken

4.1 Plastrusken

Plastrusken er en årlig aksjon med fokus på å bevisstgjøre Oslos befolkning om hvor mye plast som havner i elvene våre, og på sikt renner ut i fjorden og havet. Plastrusken ble i 2019 arrangert 7. mai.

**1145,5 kg avfall
ble hentet opp fra
Akerselva.**

70,5 kg var plast.

Bymiljøetatens entreprenører Steen & Lund hentet opp avfall fra elvebunnen langs strekningen Nedre Foss Park og ned til Grønland. Oslo brann- og redningsetat bidro med opprydningsarbeid fra Grønland og gjennom kulverten under Oslo S som ender ved Akerselvallmenningen.

Ruskensekretariatet fikk også bistand fra Miljøforeningen Akerselvas Venner, Vann- og avløpsetaten, elever ved Elvebakken videregående skole og Oslomarkas Fiskeadministrasjon.

[For utfyllende informasjon om Plastrusken kan rapport om ryddeaksjonen leses her.](#)

Rydding av
Akerselva med
entreprenøren
Steen & Lund

Brann - og
redningsetaten
sammen med
daværende
Ruskengeneral
Jan Hauger
og Ordfører
Marianne Borgen

4.2 Baderusken

Baderusken gjennomføres årlig i mai måned. Aksjonen innebærer rydding av farlig avfall på strender og havbunn, noe som er viktig for at alt og alle som lever i sjøen skal ha det bra. I tillegg blir det trygt og fint for badegjester til sommeren.

I 2019 ble Baderusken gjennomført på Huk 4. mai hvor frivillige deltok. Det var et stort oppmøte hvor Ruskensekretariatet koordinerte rundt 100 frivillige, og fikk sortert alt innsamlet avfall i en miljøstasjon på stranden.

Frivillige dykkere fra Drøbak Undervannsklubb deltok med egen båt og hentet opp avfall som lå under vann innenfor badesonen.

Mer kunnskap om forsøpling er en viktig del av disse ryddeaksjonene, og det utarbeides årlig en egen rapport fra Baderusken. Her pekes det også på avfallsutfordringer knyttet til strand og sjø.

[For utfyllende informasjon om Baderusken kan rapport om ryddeaksjonen leses her.](#)

**Det ble
samlet inn
79,4 kg avfall
denne dagen.**

Telling og kartlegging av avfall, som er viktig for å få mer kunnskap om forsøpling i Oslo.

Topp 10 funn Baderusken:

1. Sigaretter
2. Matemballasje
3. Plastflasker
4. Plastkorker
5. Plastposer
6. Andre plastposer/bager
7. Sugerør
8. Plastemballasje/take-outemballasje
9. Plastlokk
10. Skumbeholdere

Etatsdirektør Gerd Robsahm
Kjørven var på plass

Klimaminister Ola Elvestuen, med daværende Ruskengeneral Jan Hauger og påtroppende Ruskengeneral Jenny Krohn. Øvrige refleksskledde er studenter fra Ås som jobber under Ruskens aktiviteter.

4.3 Vårrusken

Vårrusken er Ruskens store aktivitet som avholdes hver vår.

Ryddeaksjonen er nok Norges største dugnad, med 200 000 påmeldte. Rusken deler ut ryddeutstyr og premier til barna, og borettslagene kan levere avfall gratis mot fremvisning av Rusken-kupong.

Vårrusken er ryggraden i Ruskens arbeid, og går tilbake helt til starten i 1976. Starten på Rusken var et initiativ fra ordføreren til å rydde byen fin før 17. mai, gjennom dugnadsarbeid. Sånn har det fortsatt, og i Oslo er derfor de fleste barn og unge oppvokst med årlige Ruskenaksjoner.

Det opprettes hvert år et eget Vårruskenkontor hvor borettslag får hente ryddeutstyr og kupong for gratis avfallslevering.

Det er også tradisjon at barna får hente ryddeutstyr og premier på Rådhuset. Dette er et stort besøk for de små. I 2019 var ikke dette mulig grunnet oppussing på Rådhuset, men alle barnehager fikk ryddeutstyrt kjørt ut via budbiler.

I 2019 var 560 barnehager og 140 skoler med, i tillegg til borettslag og frivillige.

**Vårrusken
er delt inn i
Barnehagerusken,
Skolerusken,
Borettslag og
Frivilligrusken.**

**200 000
er med på
Vårrusken
hvert år**

Elever fra Skøyenåsen skole
rydder under Vårrusken

Skolerusken rydder
langs Alnaelva

Borettslagsrusken med
Varaordfører Kamzy Gunaratnam

5. Ruskens aktiviteter

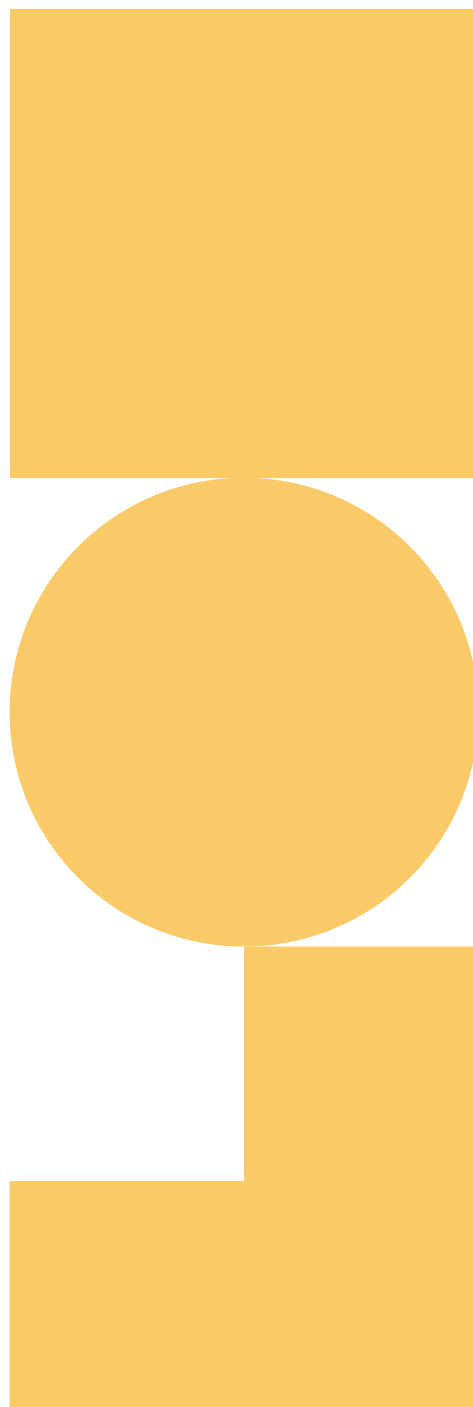
2019 var et ekstra spesielt år, hvor Oslo var kåret til europeisk miljøhovedstad. Mange aktiviteter med et spesielt fokus på miljø ble avholdt gjennom året.

For Rusken var Ruskenuka i mai et stort høydepunkt. Her ble det viet en hel uke til å vise frem Ruskens miljøarbeid, og gjøre stas på alle de frivillige som er en del av dette.

Vi har også vært med på lysvandring langs Akerselva og Alnaelva, med vår aktivitet Ruskendammen. Her fisker barna etter søppel, som de så sorterer på Miljøstasjon-veggen. Aktiviteten er vel så populær blant de minste barna som nysgjerrige ungdommer.

Gjennom hele året blir Rusken invitert med på arrangementer, og vi forsøker så godt vi kan å bli med.

Vi har i tillegg til det som nevnes her vært med på Miniøya, Mitt Grønne Oslo, nabolagsfest på Hasle, delt ut ryddeutstyr til Verdens beste Dag på Akershus Festning, bistått ved Coop rydder Norge, og holdt innlegg ved Laksesafari langs Akerselva.

5.1 Ruskenuka

Ruskenuka ble avholdt 6. – 11. mai, i forbindelse med at Oslo var Europas miljøhovedstad.

Her skulle det settes fokus på miljøet, og vise hvordan Ruskens aktiviteter tilrettelegger for engasjement og frivillig innsats blant Oslos befolkning.

Ruskenuka ble en uke spekket full av aktiviteter, konserter, installasjoner og bred mediedekning.

Spesielt mye oppmerksomhet ble det rundt antall sneip våre ryddere fra Kirkens Bymisjon plukket. På 3 dager plukket de 100 000 sneip på Karl Johan. Dette ble dekket av både Dagbladet, Østlandssendingen, med flere.

5.2 Russken

Russen ved Oslo Katedralskole engasjerte seg for miljøet som, en del av russetiden, og inngikk et samarbeid med Rusken.

Grappa, med russenavnet Russken, deltok på Rusken-aksjoner i en Oslo-barnehage og på en Oslo-skole på våren, iført ruskengule t-skjorter. Der plukket de avfall sammen med yngre miljøambassadører.

Rusken viste et enormt miljøengasjement blant barna og at de bryr seg om et rent og pent byrom. Rusken var også til stede i barnehagetoget, sammen med 1000 barnehagebarn, i Ruskenuka og hadde et passende slagord: «Kaster du søppel på bakken, får du Russken på nakken».

5.3 PRIDE

For første gang ble Ruskenbilen brukt i PRIDE-toget som feirer skjeiv kjærlighet og mangfold.

Dette var en fantastisk dag med fint vær og rekordstort oppmøte. Rusken er stolte av å kunne ta del i PRIDE-feiringen.

5.4 Lysvandring langs Alnaelva

For første gang ble Rusken med på lysvandring langs Alnaelva.

Her hadde vi Ruskendammen med til Hølaløkka, hvor det var mange tusen mennesker som tok turen.

Vi delte ut 1500 reflekser, og fikk snakket med mange mennesker om Rusken. Det var også flere som etterspurte rydding av Alnaelva på lik linje med Akerselva, som vi nå planlegger å gjennomføre i 2020.

5.5 Jul i Vinterland

Rusken var med på Jul i Vinterland – julemarkedet i Spikersuppa. Her var vi tilstede med vår populære aktivitet Ruskendammen for første gang.

Med hjelp fra vårt samarbeid med studenter fra Ås som vi hyrer inn når vi trenger hjelp til aktivitetene våre.

Det kom mange barn fra barnehagene, og Ruskendammen var veldig populær som alltid.

Laget for Rusken april 2020
av Miriam Alveberg

Oslo

Oslo Kommune
Rusken
rusken@bym.oslo.kommune.no
Karvesvingen 3, 0579 Oslo

Årsrapport
2019

www.rusken.no